

Asia: VN/28554/2025

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pyydettyinä lausuntona hiilirajamekanismia (CBAM) koskevan asetuksen toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta annettua lakia. Esityksen tarkoituksena on antaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta hiilirajamekanismiasetuksen muuttamisesta johtuvat kansalliset säännökset.

Esityksen mukaan toimivaltainen kansallinen viranomainen voisi alentaa hiilirajamekanismiasetuksen seuraamusmaksua koskevassa artiklassa tarkoitettua, esimerkiksi CBAM-todistuksien palauttamatta jättämisestä määrättävää seuraamusmaksua tietyissä tapauksissa. Lisäksi kansalliseen lakiin lisätään soveltamisen kannalta tarpeelliset määritelmät. Metsäteollisuus ry puoltaa hallituksen esitystä hiilirajamekanismia koskevan asetuksen toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta.

Yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi komissio julkisti 26.2.2025 kolme ehdotusta (Omnibus I -ehdotukset). Direktiivi- ja asetusehdotusten tavoitteena on tehdä kestävyysraportoinnista helpommin lähestyttävää ja tehokkaampaa sekä yksinkertaistaa yritysvastuudirektiivin huolellisuusvelvoitteita vastuullisten liiketoimintakäytäntöjen tueksi. Ehdotuksilla myös yksinkertaistetaan ja tehostetaan hiilirajamekanismia.

Suomen lakiin lisätään välttämättömät säännökset, joilla mahdollistetaan EU-asetuksen (EU) 2025/2083 antamat joustot CBAM-seuraamusmaksujen alentamiseen. Lakiin määritellään tilanteet - virheelliset kolmannen osapuolen tiedot, kynnysarvon vähäinen ylitys - joissa toimivaltainen viranomainen voi alentaa seuraamusmaksua sekä arviointikriteerit (laiminlyönnin vakavuus, toistuvuus ja tuojaan kohdistuva yhteistyöhalukkuus) että tarvittavat määritelmät, jotta sääntelyä voidaan soveltaa selkeästi.

Uusi 50 tonnin kynnysarvo vapauttaa CBAM-velvoitteista noin 90 % EU:n tuojista.

Samalla yli 99 % päästöistä pysyy edelleen CBAM:n piirissä, koska suurin osa päästöintensiivisestä tuonnista tulee suurilta tuojilta. Hallinnollinen taakka pienenee EU:ssa arviolta 1,21 mrd. € / vuosi, samalla kun CBAM-päästömaksutulot vähenevät vain noin 21 M€ (1 %).

Suomessa 50 tonnin kynnysarvo poistaisi CBAM-velvoitteet arviolta 92 % tuojista, mutta 99 % päästösäädösten jäisi yhä mekanismin piiriin. Hallinnollinen taakka poistuu, kun pienet ja satunnaiset tuojat vapautuvat velvoitteista. Mekanismin jäävien tuojien taakka voi jonkin verran kasvaa, koska vähäarvoisen lähetyksen 150 €:n kynnysarvo poistuu, kaikki tuonti on raportoitava vuosittaisen 50 tonnin kynnysarvon ylittyessä ja satunnaistuojien on seurattava kumulatiivista vuosimäärää.

Selvitysten mukaan yritykset ovat kokeneet päästötietojen keräämisen kolmansista maista vaikeaksi ja epävarmaksi. Päästöraportointi vaatii tiivistä yhteistyötä toimittajien kanssa, koulutusta ja runsasta tiedonkeruuta. Siksi joustomahdollisuus seuraamusmaksuissa on merkittävä, jotta kohtuuttomia rangaistuksia voidaan välttää tilanteissa, joissa virhe ei johdu tuojasta.

Euroopan Unionin CBAM-uudistuksen mahdollistamat joustot, yritysten hallinnollisen taakan keventäminen ja valvonnan selkeyttäminen ilman, että mekanismin ilmastokunnianhimo heikkenee ovat positiivisia askeleita. Hiilirajamekanismin liittyvien asetusmuutosten seurannassa, vaikuttamisessa ja toimeenpanon valmistelussa työ- ja elinkeinoministeriö sekä Tulli ovat kansallisella tasolla tehneet arvokasta työtä, jonka Metsäteollisuus ry toivoo jatkuvan.

Tanhuanpää Krista
Metsäteollisuus ry